

VilaWeb us ofereix la traducció al català d'alguns articles que apareixen en l'edició d'avui (31 de desembre de 2004) del diari basc *Berria* (www.berria.info), centrats en el debat i posterior aprovació ahir al Parlament basc del Pla Ibarretxe.

Sozialista Abertzaleak (SA) possibilita que el Pla Ibarretxe tiri endavant amb la consulta popular com a objectiu

Imanol Murua Uria / Gasteiz

Tres parlamentaris de Batasuna hi voten a favor i demanen a Ibarretxe que aquesta majoria no s'empri per aprovar un nou estatut, però el lehendakari palesa la intenció de començar les negociacions com més aviat millor

Batasuna va donar la sorpresa: amb el vot afirmatiu de tres parlamentaris de SA, la proposta d'estatut del govern basc va obtenir la majoria en la votació del decisiu plenari d'ahir. Els tres parlamentaris restants de SA van votar en contra de la proposta de llei i van rebutjar la reforma de l'estatut.

Fet i fet, Juan Jose Ibarretxe va demanar ahir mateix en una trucada telefònica al president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, que comencin les negociacions immediatament, ja que encara cal el vist-i-plau de les Corts espanyoles per a l'aprobació definitiva del pla.

Arnaldo Otegi, portaveu de SA, va advertir Ibarretxe que no utilitzés la majoria absoluta per negociar el nou estatut amb les Corts espanyoles. Els tres sí de SA, els han donat "per a

l'autodeterminació, la consulta popular i un acord nacional", però els tres no són per a la reforma de l'estatut. Si empren els "39 vots" per negociar un nou estatut amb Madrid, Otegi va advertir que toparien amb l'esquerra abertzale. L'altra sorpresa del dia va ser la carta del parlamentari de SA fugit Josu Urrutikoetxea, però el seu missatge ("estem disposats a solucionar el conflicte") va quedar petit després de la votació del ple.

El president del Parlament basc, Juan Maria Atutxa, va donar el resultat de la votació a les 19.25: 39 vots a favor i 35 en contra. Entre els de SA, Arnaldo Otegi, Joseba Permach i Jon Salabarría van votar pel sí, i Jone Goirizelaia, Raket Peña i Joseba Alvarez van optar pel no. Els parlamentaris van votar un a un i en veu alta davant la

petició de PP i PSE-EE de no emprar el vot electrònic. Anteriorment s'havien votat les esmenes a la totalitat de PP, PSE-EE i Batasuna, i les parcials d'EA i EB-Berdeak, totes rebutjades.

“Gora Euskadi askatuta!”

Els membres dels tres partits de govern van acabar drets i aplaudint, després van arribar les abraçades i els petons. Algú entre el públic va cridar “Gora Euskadi askatuta” i alguns van respondre amb un “gora!”, entre els quals alguns parlamentaris del PNB i EA. Els representants de Batasuna van romandre als escons i es van limitar a creuar algunes paraules amb Joseba Egibar a la sala principal.

Entre els assistents convidats es va poder veure Josu Jon Imaz, president del PNB; Begoña Errazti d'EA, i Xabier Arzalluz, expresident del PNB, que va arribar justament en el moment de la votació. Tots es van felicitar, també amb Javier Madrazo, coordinador d'EB-Berdeak.

Una vegada acabat el plenari, els consellers del govern basc van mantenir una reunió d'uns quants minuts per valorar la decisió dels parlamentaris.

Dos debats

Malgrat que el ple va començar a les 9.30 del matí, no va ser fins a les 17.05 que Otegi va donar a conèixer que el projecte tindria la majoria absoluta. En aquell moment va començar un segon debat, ja que fins aleshores els parlamentaris havien assumit que la proposta no reeixiria. Sols sentir les paraules d'Otegi, Josu Jon Imaz es va aixecar del seient de convidat i no hi va tornar fins al cap d'una hora. Durant el mateix període, també van abandonar la sala Joseba Egibar i Ibarretxe. Egibar, en la resposta a SA, va expressar que no podria transmetre la felicitat que sentia en aquell moment. En el segon torn, va aprofitar per destacar la importància de la votació d'ahir: “Els parlamentaris han d'actuar amb responsabilitat davant el poble i davant la història, i el 30 de desembre de 2004 serà un dia per recordar durant molt de temps”.

Rafa Larreina, portaveu d'EA, va considerar com a “plantejament interessant” les paraules d'Otegi en el primer torn. En el segon, va anar més enllà i va manifestar “l'alegria” per la decisió. També va dir que esperava que l'actitud de Batasuna fos “conseqüent” i que fessin “una aposta pels camins democràtics i de la pau”. “Donem suport a la vostra decisió totalment”, va afegir.

Oskar Matute, portaveu d'EB-Berdeak, va reconèixer que la decisió de SA el va agafar de sorpresa, però va aclarir que no estava pas enfadat quan el portaveu de SA li va retreure que l'hagués criticat irritadament. Malgrat tot, no va mostrar signes de felicitat: “Vosaltres sabreu per què hi heu donat suport, vosaltres sabreu a qui heu de donar explicacions”.

Atès el desenvolupament del debat, el president basc no va poder respondre a Otegi directament ja que formalment havien finalitzat el debat sobre les esmenes a la totalitat. PSE-EE i PP tampoc van demanar la paraula i com que l'esmena a la totalitat de SA va ser la darrera, van quedar sense opció de respondre. Tot i així, Patxi López, portaveu del PSE-EE, va advertir que podria haver-hi alguna sorpresa durant el seu discurs matiner.

El dret a decidir com a eix

En el debat previ a les 17.00 hores, el dret a decidir va esdevenir l'eix de les intervencions. Durant el matí Ibarretxe va dir que per primera vegada es debatria i votaria en la història del Parlament basc sobre un instrument per permetre el dret a decidir. Com que no esperava que Batasuna aprovés el projecte, va visualitzar que el tripartit intentaria assolir la majoria absoluta a les properes eleccions. Segons Patxi López, el dret a decidir que defensa el tripartit interfereix unilateralment en esferes que no li corresponen: els bascos volen decidir sobre temes que corresponen a Espanya i Europa. Larreina i Matute van demanar als socialistes que actuïn com a Catalunya, on Zapatero s'ha compromès a respectar i a fer respectar allò que es decideixi al seu Parlament. Egibar, mentrestant, va demanar a López que admetés Euskal Herria com a subjecte de decisió.

El portaveu del PP, Leopoldo Barrera, va advertir que el Pla Ibarretxe és una iniciativa per a la independència i com que en el referèndum només es demana el 51% dels vots, la secessió la podria decidir un terç de la població.

Més preocupació va evidenciar Enriqueta Benito, portaveu d'Unitat Alavesa (UA), ja que va poder parlar després de les votacions: "Espanya deixarà de ser Espanya".

Resposta del president

Ibarretxe ha sol·licitat a Zapatero que comenci immediatament les negociacions. El president basc va esperar fins el darrer moment per parlar sobre l'aprovació del nou estatut. Ho va fer breument després de la votació des del seu escó.

"La iniciativa ha deixat de ser una iniciativa del govern basc i ara és del Parlament. S'ha obert una nova era, una era que té una immensa importància", va subratllar.

Així, una vegada acabat el plenari va anunciar que trucaria a Jose Luis Rodriguez Zapatero, president del govern espanyol, per engegar immediatament les negociacions per a la reforma de l'estatut. Van parlar a les 20.45, i Zapatero va respondre que el proper dia 7 de gener decidiran el dia de la reunió.

A més de reunir-se amb Madrid, Ibarretxe es trobarà amb tots els grups parlamentaris del Parlament basc. Entre ahir i avui es disposava a trucar a tots els portaveus, per fer una anàlisi i una lectura unitària davant el nou procés polític que s'acaba d'obrir, així com la manera de conduir el procés. Per acabar, va destacar la importància del moment i va afegir el missatge següent: "Espero que tots siguem a l'alçada de les circumstàncies, inclòs jo".

ANÀLISI

L'ERA DE LA SOLUCIÓ

Peio Urzelai

El pas de Batasuna al Parlament basc ha arribat com un annex a la presentació d'Anoeta. És un pas que ratifica l'aposta per la solució del conflicte, unit al camí que porta al port de la consulta popular. La jugada cal entendre-la lligada a la proposta d'Anoeta, i no com un moviment per evitar la responsabilitat que el pla no tirés endavant. Malgrat rebutjar la proposta d'estatut del govern basc (argumenten que un estatut per a tres *herrialdes* ("províncies") és repetir errors del passat), en el moment de

la votació ha mesurat quina és l'eina més eficaç per obrir un procés per solucionar el conflicte. Al final, tres vots a favor i tres en contra. Els tres vots a favor possibiliten la majoria per aprovar la proposta de l'estatut. Els trets positius i negatius del pla han estat reflectits a través de la divisió del vot. Finalment, han obert el tren del pla. Batasuna ha retirat els obstacles de la via, però ha posat un semàfor vermell perquè no es vagi a Madrid a negociar l'estatut, i ha proposat crear una nova via amb una nova direcció. La negociació d'un nou estatut té la via lliure i Ibarretxe ha demostrat la intenció de començar les negociacions amb el president del govern espanyol com més aviat millor, però Batasuna (abans de prendre aquesta direcció) prefereix convertir-ho en un procés per solucionar el conflicte.

Imaginació i atreviment

Prioritzar la solució i accelerar la discussió sobre un nou estatus polític té el seu sentit. Ja que la pau ajudarà que hi hagi propostes més agosarades en un futur debat d'estatus polític. Perquè els ciutadans puguin decidir, puguin donar la paraula, és de sentit comú que hi hagi un procés de pau que faci desaparèixer totes les expressions de violència del conflicte.

Engegar el procés que superarà el conflicte no és pas fàcil, perquè cal la voluntat de tots i en aquests moments això no existeix. A més, el cicle electoral és a punt de començar i no falten els qui intentaran fer trontollar un procés d'aquesta mena. El fet que PP i PSOE es reunixin durant la vigília del debat preocupa, sobretot quan han estat debatent l'estratègia per debilitar la iniciativa política de Batasuna.

Tot i l'existència de dificultats i amenaces, s'ha obert una nova era. El debat del Pla Ibarretxe i la proposta de l'esquerra abertzale l'han possibilitat, i pot ser l'era de la solució, la que pugui possibilitar que Euskal Herria tingui la paraula. La situació ha canviat, la cursa electoral prevista s'ha desballestat i s'han obert noves portes. Caldrà imaginació i atreviment, per unir iniciatives i trobar la direcció adequada.

Objectiu: consulta

El debat d'ahir va deixar ben clar que la consulta popular serà la clau per solucionar el conflicte. S'ha encès el llum de l'esperança. Tots els grups es van mostrar disposats, d'una manera o d'una altra, a admetre una consulta popular. No cal estranyar-se'n, ja que la posició a favor de la consulta és del tot arrelada en la població. Surt a totes les enquestes que la gran majoria social vol participar en una consulta que decideixi el futur, dins la normativa vigent o no. La posició del PSE-EE va ser força indicativa: "Nosaltres també volem una consulta", va dir Patxi López en algun moment del debat al matí. López va diferenciar entre dues consultes: la que serveix per ratificar un gran acord (va posar com a exemple la constitució europea, la constitució espanyola i l'estatut de Gernika) i les que serveixen per dividir la societat. Les condicions de López perquè la consulta sigui legítima són un gran acord i el respecte a la legalitat vigent. Però el fonamental, en aquests moments, no són aquestes condicions sinó que s'admeti la consulta com a instrument per a la solució.

Els agents polítics tenen la responsabilitat de consensuar la metodologia, els temps i els continguts de la consulta. Tal com ha dit Ibarretxe, s'ha obert una era molt important i cal gestionar-la amb sentit. Ell tindrà una gran responsabilitat interpretant la votació d'ahir. N'hi ha d'altres (govern espanyol i francès, ETA, agents de Nafarroa, Lapurdi i Zuberoa...) que ahir no hi eren, però també hi tenen coses a dir.

SOTA LA MEVA MIRADA

LA BALADA DE LES SABATES VELLES

Koldo Izagirre*

Ibarretxe ho repetirà cent vegades, ja ho sé. Ho he escrit “clarament”, i després he posat les cometes al costat. Estem per damunt de la mitjana europea en vuit punts. Només sis pobles per damunt nostre. Dues mil empreses més que fa vint anys. “Clarament” no, però “aquest poble”, set vegades, en un quart d’hora. Però quin poble. He llegit el pla tres vegades. Set províncies. Tots bascos. Tots a Euskadi. Però jo. Ibarretxe: “Una finestra a l’esperança...”

Poema de Gandiaga, no, cançó d’Oskarbi. Van editar una col·lecció per a la Fira del Llibre i el Disc de Durango. La filla li va regalar. Ho escolta totes les nits mentre sua a la bicicleta de l’habitació. Sembla que li han obert una finestra, que està ben viva o de la qual surt una flaire de desil·lusió. A la finestra, segurament, nosaltres. Això no ho diu pas.

Ibarretxe: “Tal com diu una dita xinesa...”

Citant, Barreda és millor que tu. Després del pedaç. Ja ho veurem. Ja que sóc ‘vascongado’. ‘Vascón’ de casualitat. Biscaí? Hauria de viure a l’edat mitjana. On és la topada. Moloko o Tumpalaha? Quin Parlament més trist. Desil·lusió per sobre les meves sabates. On vas, Permach?

López: “Vostè fa quatre anys que és en campanya electoral, senyor president!”.

Veritat. Una veritat ben dita. Què tenim. Gràcies. Embolica que fa fort. Patxi López té el discurs, en paper, a mà. A la contraportada del document, a sobre d’un fons ‘rojigualdo’; ‘Patxi lehendakari orain’ (‘president ara’) en blanc, vermell i verd. Si li pogués fer arribar a Egibar!

López: “El Pla Ibarretxe ja és obsolet, quan som a punt de referendar la constitució europea”.

N’has llegit la lletra petita? Has llegit la constitució europea amb la paciència amb què he llegit la proposta d’estatut polític per a la Comunitat Autònoma Basca? Com es pot refiar un socialista de Giscard d’Estaing! A veure si no l’aprovem! “Els bascos i les basques”, hi torna López, sense parar. I nosaltres, els navarresos? El castellà, un idioma ben curt. Aquest cafè, cremor d’estomac. Dec ser de la comunitat? Entre nosaltres, també hi ha gent curteta. Biscaí millor. El biscaí de Guipúscoa, com aquell del Quixot. Ja arriba en Permach, porta tres bolígrafs per als companys de coalició.

López: “Com deia Tomás Meabe...”

Continua així, que ja veuràs com en Barreda et clava un calbot.

López: “Com deia Meabe, la meva nació, comença en mi i no té frontera final”.

Però no acabes de dir que ets basc, espanyol i europeu?

López: “Vosaltres, aprenents de fatxes”.

I Atutxa, emmudit. Però als del PNB ningú els escriu? Quin Parlament més eixut. Kruixev es va treure la sabata i va picar a la taula de l'ONU. Ho vaig veure a la tele en blanc i negre. Que la meva sabata acabi al cap de López. No, millor a la d'Atutxa.

Matute: “Comentaré una frase de Toni Negri...”

La Mare de Déu, Toni Negri i la Mare de Déu. “Deixem que les masses ens portin...”. Allà dalt, entre els engominats, Ramon Zallo agafa apunts. Peus mullats i cafè dolent, per a una definició de la desil·lusió. Zallo i Negri, el futur és de les masses.

Larreina: “En aquesta Europa civilitzada on vivim...”

No podem anar ni a Bali. Hi ha terratrèmols. I Veneçuela?, pregunta Anasagasti. Els micos apropiant-se el petroli! Eixugaré el peu en aquesta suau moqueta. Tu, quiet i no et moguis. No fos cas que acabis al cap d'algú. Com es pot traduir això, fa mitja hora que intento quadrar ‘convivència amable’ en la nostra meravellosa llengua, tota la pàgina plena de guixots.

El periodista que és davant meu escriu al mòbil: ‘Aguanta rubia! Todo bajo control’.

Això és el que el PNB vol d'Espanya. Ser encantador, *monyonyo*. Convivència d'amor. Egibar tornaria a la “vida tranquil·la”, ja li agrada l'honradesa. Els escons de Sozialista Abertzaleak mai no són plens. Tenen problemes amb la bufeta. Els han enverinat. Que aprenguin a no prendre cafè al Parlament.

López: “La independència que demana el PNB és limitada. A Navarra i al País Basc francès, el PNB és ben poca cosa”.

Quins “bascons” i quins biscaïns, jo, navarrès!

Un dia històric. I no pel que pensa Ibarretxe.

Patxi, mestre, ha estat meravellós! M'has emocionat, de debò. Per mi ha estat un dia històric. Perquè no s'estructura políticament Navarra, Euskadi i Iparralde en una cambra no nacionalista? Seria interessant...? Voldria ser minoria, com sóc menystingut amb el meu idioma, amb el meu poble, amb el meu.

Larreina: “Europa serà neutre en els afers interns”.

Mira que emprar Romano Prodi... Tu sí que ets la santa Mare de Déu, Larreina. Et penses que Prodi no ha fet el joc a Valéry? No, no al poeta! A Giscard d'Estaing, home! Atutxa, per enèsima vegada i en castellà, demana silenci i que no s'aplaudeixi.

Egibar: “En èuscar, això es diu: ‘Els aplaudiments, després, a fora’”.
Té la gràcia de la sidra amb gust d’oli. “Aquest poble”. Jo, d’on carai sóc? Què sóc? He mullat tota la moqueta, això no té remei. El del costat, també ho haurà notat. Sí, ho he sentit bé. “Som una part, però som el 74% de la població d’Euskal Herria”. López, mestre, Patxi, aquests volen ficar tot Euskal Herria al sac! Israel, Israel! El volcà babeja i sura. Ens enviaran a envair els “territoris històrics”! Hauràs de pactar quelcom amb el PSN i el PSF, Patxi...

Barreda: “Citaré un dita gaèlica...”

Una dita? Barreda, si et plau, has de donar un altre nivell! I a més, precisament gaèlica? Unamuno escrivia en castellà. Ah, sí, ja arriba...

Barreda: “Martin Luther King va tenir un somni...”

Ja ve la grossa. Ara coneixerem el nou somni de Barreda.

Barreda: “I Pessoa somniava que era Homer als carrers de Lisboa”.

Ho haig d’admetre. Ha estat millor del que esperava. Si Pessoa somniava que era Homer, Ibarretxe somnia que és pastor (un nom propi, Barreda, un nom grec sonor, si us plau), pastor del seu ramat. Què va dir Kennedy a Berlín? Qualsevol cosa, quelcom democràtic. Atutxa és terrible, té tots els diputats assenyats i alligonats: “Sí, senyor president, ja sé que el temps se m’està acabant” diuen tots tremolosos. Fins i tot Barreda! No hi arribo, com ho has dit? *Joyce*? Ah, no, un polític anglès! Lloyd George. Crec que era liberal. Ho consultaré després, també tinc un llibre amb les dites de gent famosa, un de tapa dura. Ibarretxe, admet que Barreda és molt millor que tots vosaltres.

Amb la sabata a l’orella.

Quan es parla en castellà, tinc la sabata aquesta a l’orella. Sóc l’únic en tot “l’hemicicle”. No crec que això sigui pas un hemicle. La sala és quadrada, com les veritats rodones. Premo tots els botons. La sabata no diu res: quan l’orador parla en castellà no hi ha traducció simultània. Això s’hauria d’arreglar, Patxi, per quan ens reunim amb els basco-francesos. Una cosa plural, sense límits, com la nostra nació. Piñol: “No et permetré manipular les paraules de Jose Antonio Agirre d’aquesta manera”.

Larreina: “Em recordo del mite de Plató...”

Barreda: “Segons deia Einstein”...

Jone Goirizelaia mostra el puny a Joseba Álvarez quan torna del seu setè viatge. Aquest li torna el mateix gest. Ramon Zallo se’ns ha apagat. Iñigo Urkullu també. Egibar no hi és.

El periodista del davant està escrivint al seu mòbil: “Aquí, sense poder aguantar aquesta llauna”.

CARTA DE JOSU URRUTIKOETXEA

(Transcripció de la carta del parlamentari Josu Urrutikoetxea llegida ahir per Arnaldo Otegi davant el ple del Parlament. Urrutikoetxea no pot acudir als debats perquè està reclamat judicialment.)

Senyors i senyores parlamentaris,

Vaig ser escollit pels vots dels ciutadans bascos, vaig ser escollit per la voluntat popular, però a causa de l'estat d'excepció imposat al nostre poble per l'estat espanyol, per l'acarnissament de jutges i policies espanyols, haig de desenvolupar la meva militància política en la clandestinitat, de la mateixa manera que centenars de ciutadans bascos.

En el seu moment vaig dir que respondria amb el compromís adquirit, i que en la defensa dels ciutadans bascos continuaria lluitant i treballant per Euskal Herria. Això no ho poden aturar ni les lleis, ni els feixistes, ni totes les policies espanyoles. Per això, avui sóc aquí, d'una altra manera, perquè no puc fer-ho en directe. En aquest dia important, vull afegir la meua veu i la meua aportació al grup de SA.

Tots els partits són conscients que l'esgotament del marc actual és cada vegada més evident. I en aquest context els assoliments de la llarga lluita de l'esquerra abertzale durant tots aquests anys s'està fent visible. Malgrat que s'estigui pagant durament.

Mentre durant tants anys es pegava, torturava, aïllava i empresonava l'esquerra abertzale, i tots els dies rebia i patia l'estat d'excepció, sempre hem treballant pel dret de l'autodeterminació. Aquest ha estat l'eix fonamental de la nostra lluita política. Perquè el reconeixement d'aquest dret democràtic bàsic és el que ens durà una solució de justícia i pau al nostre poble.

Respectar la voluntat dels ciutadans bascos és la clau de les propostes que estan fent els agents. La necessitat de canvis polítics és més òbvia que mai. I ens n'alegrem. Per això, i tenint en compte el que és positiu de la situació, l'esquerra abertzale ratifica la voluntat de cercar una solució política i democràtica amb la proposta que va realitzar al novembre. Avui també hem fet la nostra aportació concreta per establir les bases d'un procés que tindrà er objectiu donar la paraula i la decisió al poble.

Estem proposant obrir una situació democràtica on totes les opcions polítiques es podran desenvolupar en igualtat. En aquests paràmetres apostem per una consulta popular a favor de l'acord. És a dir, donar una solució al conflicte entre tots.

La clau és el reconeixement del dret a l'autodeterminació, respectant la paraula de tots els ciutadans d'Euskal Herria. L'esquerra abertzale estaria disposada a participar en qualsevol procés que adoptés aquest objectiu com a eix. Ho estem repetint una vegada i una altra. Davant del nostre poble, no tindria sentit ni seria responsable tancar les portes a aquesta oportunitat per interessos partidistes.

Si és per imposar nous enganys al nostre poble, per donar-li oxigen polític al marc que l'està destruint, tindreu enfront l'esquerra abertzale. No s'hi valen plans parcials o partidistes que no solucionin el conflicte.

D'ara endavant proposem obrir un camí a recórrer entre tots. Que quedi clar quin és el sentit de la nostra posició. La força i l'empenta de l'esquerra abertzale seran aquí, treballant les possibilitats de consens i d'acord per donar una solució al conflicte i donar la paraula i la decisió al poble basc.

El nostre missatge és clar. Pregunteu al poble, que els ciutadans i ciutadanes bascos decidim el nostre futur. Cal seure i posar-se d'acord entre tots en el procés que s'ha de seguir. Sense condicions prèvies, sense objectius tancats, però també sense límits.

Donem la paraula al poble, donem una oportunitat a la pau.

Euskal Herria, desembre de 2004

Josu Urrutikoetxea Bengoetxea

Parlamentari del grup Sozialista Abertzaleak

